

CURIERU ROMANU

Pretul prenumeratiei pentru Curierul Român împreună cu Buletinul Oficial este de doi galbeni pe an; iar în parte anual câte un galben.

Abonarea se face în București, la

Gazeta

POLITICA, COMMERCIALA

SI

Litterară.

Redacție și la D. Iosifu Romanov; la judece la CC. Cărmuirii și la DD. Profesori.

Această foie este de două ori pe săptămână, Marțea și Sâmbăta, iar Buletinul de patru ori.

ANUL XVIII. N°. 96.

BUCUREȘTI. SÂMBĂTĂ, 21 DECEMBRIE 1846.

TURCIA.

Konstantinopol, 18 Decembrie. Vineri către 9 ore dimineața, toate bateriile și navele de război au fost simultaneu o salvă de 21 tunuri; bastimentele otomane precum și ale celorlalte nații se aflau în acest port, și au întins vechele și s-au ornate cu stindarde în semn de veselie pentru norașul eveniment ce erolzii publici făcuseră cunoșcut locuitorilor capitalei: un prinț se născuse în noaptea aceea. M. S. Sultani, fiind mână pe tronul născut, și-a dat numele de Mohamed-Zia-ed-Din. Salvele se vor repeta de câte cinci ori pe zi în timpul serbării acestui eveniment și care va ține o săptămână, și iluminările vor urma a se face cu focuri artificiale. Noul născut este al treilea fiu al M. S. Tronul născut se numește Sultan Murad și cel d'al doilea Sultan Abdul-Hamid.

Majestatea sa Sultani s'a dus în ziua aceea, la amiază, și și-a făcut ruga la Geamia Besiktah.

I A S I I.

În Al. Rom. din 5 Decembrie citim următoarele:

Dumnealui Bekchet-Efendi, Muhurdarul Î. S. Marele-Vizir Reșid Pașa, înscinat cu o misiune specială, s'au priimit Duminecă 1° Decem. de Prea Înălțatul nostru Domn, în ființa DD. Miniștrilor a înaltelor dregătorii civile și Militare și a unei numeroase adunări de boeri.

Îmbrățișând fermanul Împărat, Dumnealui Bekchet-Efendi au rostit următoarele cuvinte în limba Turcească, care îndată fură traduse de D. Nat. Mavrodi.

«Măria Sa Sultani Abdul-Megid, întru a Sa îngrijire pentru fericierea tuturilor supșilor a imperiei Sale, vizitând în vara trecută provinciile Rumiliei, unde Î. V. eași înfrățit înkinările Voastre, au avut un nou prilej a se încredința de înțelepciunea și de dreptatea cu care okrămuiți acest Prinț. Diși V'ați încredințat atunc de harul Împărat și de d'plina a Sa mulțumire, dorind a da astăzi o mărturisire a stimei Sale către înalte către M. S. Doamna, M. S. și înfrățit un colet împodobit cu portretul Împărat,

ca și Prinților fiii Î. Voastre, sabii onorifice. Eu mă sokeresk fericit de a pute fi organul acestor semne înalte de bine-voința augustului meu Suveran, și că am o asemenea înscinare cinstitoare din partea Î. S. Marelui Vizir.»

Prea În. Domn, luând cu respectuoasă înscinare fermanul împărat, au spus:

«Priimesc cu cea mai adâncă recunoștință aceste nouă mărturisiri a mulțumirei, prin care M. S. binevoește a înscința sîrguința ce am spre a sporifericierea Moldovei. Deasemene mulțumesc M. S. pentru semnele harului cu care au bine-vott a cinști pe M. S. Doamna și pe fiii mei. Aceste haruri împărat se vor prăstra de familia mea ca obiectele cele mai prețioase și mai vrednice de respectul nostru. Nu mai puțin mă simt prătruns de recunoștință către Î. S. Marele Vizir Reșid - Pașa, pentru bine-voința cu care mai cinstit la a acest prilej, și pentru alegerea ce au făcut de persoana D-voastre spre a împlini astă înscinare cinstitoare.»

Dignitatea cu care D. Bekchet-Efendi au prezetat semnele harului împărat, vrednicia manierilor sale, înlesnirea rostirii în limba Franceză, mărturisesc sistema luminoasă care domnează astăzi la curtea de Konstantinopoli.

De la sosirea sa D. Bekchet-Efendi au vizitat câte-va așezăminte publice. La academie s'au primit de sfatul Akademik, și D. Referendarul Post. G. Asaki au înfrățit un frumos exemplar de urare, tiprit în limba turcească, cu următorul înțeles:

«Akademia aceasta, întemeiată de Prea În. nostru Domn, în epoha glorioasă a împăratiei M. S. Abdul Megid, cu cel mai viu interes urmărează înaintirea civilizației ce se respăndește în imperia Otomană prin înalta protekție a M. S. Sultaniului și prin îngrijirea cea înțeleaptă a Î. S. Sultaniului și prin îngrijirea cea înțeleaptă a Î. S. Marelui Vizir Reșid Pașa, ea înscințează a ei dorință către acele a priitorilor luminației măntuitoare, pentru succesul și fericierea reformelor îmbunătățitoare. Deasemene corpul Akademik mulțumesc D. Bekchet-Efendi că au cinstit acest așezământ cu a sa vizită.»

D. Beket-Efendi, după ce în răspunsul său au prețuit sentimentul corpului Akademik și starea multumitoare al acestui așezământ, au rostit de asemenea a sale dorințe pentru dezvoltarea propriu-zisă a învățătorei publice în Moldova sub auspiciile unui Domn atît de luminat.

După asta au vizitat cu mare interes Biblioteca, zăgrăvirile și kabinetul de fizik, unde D. Prof. Stamatî au făcut deosebite eksperimente. Observațiile drepte și multorativă a D. Beket-Efendi vederează a sale cunoștințe solide în științe și în arte.

Cîteva familii, din cele întrîi a kapitaliei, au dat soarele la care fu pofit acest oaspe.

MAREA-BRITANIE.

De vr'o cîte-va zile șgomotul cirkul în Londra cî regale Ludovik-Filipp își propune de a țerre o adunare în kongres a celorl mai mari puteri europene spre a le espunne tot ce se atinge de keștiunea Spaniei și mai cu deosebire de poziția în care el se vede pus cître kurțile Europei și în partikular cître kabinetul anglu. Regele Franților, se împrotivește la aceea ce se zice cî el ar fi urmat cu rea kredință în privința Engliterei, sau într'un kip care sî poartă justifică ruperea relațiilor amikale dintre Franția și Marea Britanie, relații care dau cea mai bun, dak nu singura garanție pentru konservăția pîcii europene. Se asiggurî zîk, cî regale Ludovik-Filipp este foarte mîhnit de a vedea pe ministrii Viktoriei împunându-i cî n'ar fi urmat cu sinceritate și bun kredință în maritagiurile din Spania. Ori kum, monarcul Frank ar dori adunarea unui kongres spre a putea întîmpinî prin acest mizlok puțința unei guere în Europa în urmarea evenimentelor ce s'au implinit.

(Observer.)

— Șgomotul s'a respîdit cî un ministru plenipotentțiar se va trimite la Montevideo spre a regulî treburile Platei.

— Poziția klasei laburioase devine din ce în ce mai desesperat în Irlandia. Însuși oamenii cei întrebunțați la lucrările publice nu se pot nutri pe dinșii și familiile lor din puțină plată ce pîimesk. Cître acestea este un număr, cu mult mai mare, de oameni bîtrîni sau infirmi kari se aflî în prada ororilor foametii. S'au gîsit iarși o mulțime de acestia morți de foame atî pe drumuri cî și prin țigloasele lor kolibe.

FRANCIA.

În jurnalul la Presse se citește următorul artikol:

Cunoștințele ce ni se dassa asupra protestației adresate de D. Ministrul trebilor străine cître prințul de Meternih, spre respuns la notifikaja ce i se făkuse despre inkorporaja republicei Krakoviei la sta-

turile Austriei, fiind kontestate, am trebuit sî alergîm la alte informații, și astăzi putem konfirmî pe deplin, zîtările cunoștințe ce pîiimisserîm.

Protestaja aceasta este din 3 Dekemvrie; ea este supt forma unei depeșe adresate cître D. kontele de Flahaut, ambasadorul nostru dela Viena. Este de șeapă pagginî, și, dak suntem bine informați, ea s'a citit dumineka din urmî lordului Normandi, D. d'Arnim și D. Kiselef.

Karakterul ei este grav și trist. Ea poartă întîrîirea unei adînce konvikții de desordin moral care va rezultî din aktul celorl trei puteri în situația tuturilor staturilor Europei. Fie care poate judekî, cî un akt de o astfel de natur, alle kîrma toate espressiile trebuesk sî fie foarte serios kîntîrite, opinnia guvernului Frank, ori cî de energik este în aceea ce s'atînge de fapta de care el se plînge, mai mult aratî cî el nu esprimî konsekuințele de Franția poate tragge într'o zi din această atîngere addus la gîndueala europeană fundatî pe traktatîri.

În această protestație nu e nici cî kum o deklamație de jurnal adresatî cître karpite superfițiale sau distrase, ci o judekatî bine-kugeatî și severă destinatî a provokî meditațiile kabinetelor.

Un astfel de dokument nu trebiea sî kuprinzî nici rekriminații, nici amenințîri, și mai alles nici așa deklarație de guerî cître cîlle rei puteri ce entusiasmul nesokotit al unora sau apînsa dorințe de turburîri soțiale a altora, ar fi voi sî afle în trînsul; ci espressia moderatî în form, energik în fond, despre marea strîmbîtate a lipsei de întellepțiune a aktului din 16 Noemvrie și despre konvikția ce dî tuturilor puterilor europei despre libertatea cea mai desvîrșitî în privința traktaturilor astfel kîkate.

Kabinetul frank esprimî mai zîtîru adînkă și dure-roasa sa supîndere despre rezoluția acelor puteri. El aratî cî elle au subodinat unor motivuri sekondare, așesorii, kuvintele generale și cu mult mai puternice care kommandu respektul traktaturilor, al acelor traktaturî, objt al mai multor împrotiviri și care au kreat sufferine de mai multe feluri. El face adducere amînte, în erminî foarte simțitî, ce a fost odatî Polonia, și aratî cî n'ar fi trebuit a se mirî de a vedea membrii disipiți ai acestui mare stat desființat prin violință cî zîk mai înceakî konvulsii. Polonia a perdat, în lumea politik, rangul ce ea a pîstrat în istorie; ea fu desființatî, împîrșitî. Traktaturile care rekunsk niște astfel de adevîruri și fapte nu fak sî piargî numai de cît agoniile și plagele soțiale rezultaturî prea naturale a unor asemenea împregiurîri. Diî protiv ar fi trebuit sî la partea lor. Kabinetul frank aruak kuvintele date de kurtea Vienei spre ajustikî luarea Krakoviei. Guvernul regelui, zice el, nu va putea pîimi atîtea aserții kontrarii prințipurilor. El zice cî artikolele din aktul dela Viena

și traktatul din 3 Maiu n'au fost făpta eskluzivă a celor trei puteri și kă soarta Poloniei s'a regulat printr'o deliberație europeană. Nu eră dar iertat celor trei puteri de a kăkă hotărîrea aștei deliberații.

Depeșa protestează ku solemnitate în kontra faptei celor trei puteri. Franția, zice-el, ar putea s'ă se aplaude de un akt kare o autorizează, printr'o justă recivitate, a nu konsultă pe viitor de kăt numai interesele sale și împregiurările; dar nu este astfel simtimentul ei, și este prea ciudat ka ea s'ă fie aceea kare s'ă se vază obligată de a luă arăgarea p'zirei traktaturilor și de a face kunoskut puterilor kă le-au kăkăkat. Astfel este konklusia depeșei. Ku toate acestea, ka s'ă nu fie o deșartă kiemare la respectul traktaturilor, ministrul are îngrijirea de a konsultă kă niči o putere nu se poate lepădă de obligațiile traktaturilor f'ărb a se lepădă totodată și toate cele-lalte.

SPANIA.

El Clamor publico, anunțasse kă regele Ludovic Filipp spre a se împ'kă ku Engliteră ar avea în kugget s'ă trimiță la Londra pe duka de Brogli s'ă dukă renunția ducelui și aducesei de Montpensier la toate drepturile lor întimplătoare la koroana Spaniei. Dar Heraldo deminte ku totul această navelă. Konfratele nostru au nu știut, zice Heraldo, kă juna ducesă de Montpensier, ka infantă ereditară, nu poate renunță la niči unul din drepturile ce'i dau nașterea sa și konsituția monarhiei, afară numai dakă această renunțiație va fi autorizată de kammere și de toate puterile Statului?

— S'a respândit șgornatul kă revoluționarii din Portugalia ar fi p'ărăsit Oporto și kă principalii kap'i s'ar fi afl'nd la Kadiks.

PORTUGALIA.

În Standard se citește următoarele navela dela Lisboa ku data 1 Dekembrie.

Pînă la această dată, kantele Das Antas tot okupă ku 3000 oameni cetatea Sante emei, investită de trupele reginei supt ordinele ducelui de Saldanha. Das Antas, av'nd îndestale provizii și p'ărbnd la trebuință s'ă le rennoască, at'ă pe ară k'ă și prin komunikățiile sale remase libbere în urm'ă, așteaptă ploile, kare iacna skimbă împregiururile cetății într'o adev'rată baltă și kare vor silă pe trupele reginei a se rețagge f'ărb a fi putut întreprinde ceva în kontra revoluționarilor. Duka de Saldanha a trimis lui Das Antas numm'rul jurnalului Diario kare kuprinde deskripția neisb'ndei încerkat' de Sa da Bandeira. Dar kantele Das Antas, în lok de a se deskurageă de această navelă, s'a întors jurnalul ku respuns de a veni s'ă l'isbească. În definitiv, starea lucrurilor nu s'a skimbat în favoarea reginei, și pare-se kă k'ăg la Lisboa

opiniia publikă se pronunță din ce în ce mai mult în kontra Guvernului.

Poate însă vine-vă judekă după cele următoare: În noaptea de merkurii, duka de Palmela fu kiemat la palat. El, tem'nduse de vr'o kursă, nu vru s'ă se dukă f'ărb un ordin în skris din partea reginei. Ordinul acesta îi sosî îndată. Regina informă pe duka kă ea eră întemeiată a kredde kă el s'a unit ku inamicii koroanei, și kă prin urmare trebuie s'ă easă din țară. Pentru tot respunsul, el salută pe regina, eși, și se dusse îndată de într' în vaselul amiral anglu. A doa zi, s'a dus la Gibraltar ku un mare num'rb de alte persoane însemnate, din preun' și ku nepotu-s'ău, markisul de Minas.

Împregiurarea următoare iarăși nu este mai puțin însemnată. Regina d'nd ordin membrilor vekiiei noblețe de a luă armele pentru arăgarea kausei sale s'au s'ă easă din țară, toți f'ărb eserție s'au esilat îndată de sinele duk'nduse pe un vas britanik la Kadiks; între dinșii se afl' markisii de Valloda, Niza și Faial, konsții Ribeira, Rio, Maior. Arkos, Alva, Alkatovas, Galveas, și mulți alții, toți din primele familii din țară.

Kolonelul Wylde este furios în kontra Guvernului. I-a esprimat interinul foarte energici indignația sa despre akusăția f'ărb în kontra ducelui de Palmela, și după kare, kolonelul Wylde, prekum și admiratul Parker, kare komandă skadra britanikă pe Tagiu, și D. Southern, s'ar h adunat la kastelul nobbilului dukă spre a konspira în kontra reginei.

Treburile reginei merg rău și în alte puncturi. Niște koloane volante de trupe regale ce fuseseră trimise spre a d'rimă morile de grâu, f'ărb brătute și risipite de către revoluționari, karii pe lingă aceasta au pus m'na și pe un transport de laut de valoarea a 4500 livre sterlinge.

În gazeta de Transilvania citim următoarea skri-soare:

Iașii, 24 Oktomvrie. Domnule Redaktor! Ku cea mai vie mulțumire îi împ'rtășesk următoarele gânduri, kare din inimă doresk se poată deștepta a-semine nobile și filantropice întreprinderi și în alte individuri. În vara trecută luna August, după îndemnul unui prietin al meu am fost față la eksamenul unei șkoale încerpătoare, a k'ăria rezultaturi au fost cele mai bukurătoare pentru toți cei de față. Această șkoală este înființată în satul Starosilța ținutul Botoșeni de către D. Lazar Stavri, purt'nd și numele întemeietorului ei de «Șkoala Lazareană.» Nimiș este mai vrednik de laudă dek'nt nobilul simtiment și aklinare de a urzi o șkoală formătoare duhurilor și inimilor tinerimei, a unei tinerimi karea p'ărăsind p'istoritul oilor și a altor vite, astăzi se ada-

pe de principiile adevăratei religii creștinești, luminați și facultățile morale potrivit trebuințelor și menirii lor. Eată datorie către omenire! Eată jertfă cinstitoare! De pilduit este tânărul fondator, carele fugând de alte interese groase, materiale, au preferat mai mult a ajuta prin asemenea kipuri pe ținutului său, de cât a klădi, ka mulți alții, zidiri uriașe, velinețe, a cărora produkt înveninat sdrumikă puterile trupești și ucide facultățile sufletești. Această pildă dată de un tânăr neavut, și a cărui mângâiere și amor este singur șkoala sa, ku inimă ferbinte rog cerul ka să însufle pe alți inavuțiți, așa ka prin ridicarea mai multor șkoale sântesti să se poată răspândi lumina și în klasa cea de jos, putând prin aceasta a face cea mai mare jertfă românilor și patriei. Această șkoală sfințită la 8. Noemvr. 1844 se ocupă de dreptul de către D. Lazar Stavri. Materiile propuse sânt: Religia, geografia, gramatika, aritmetika, și cântările bisericesti. Doi profesori și doi studenți sânt însărcinați ku învățătura. Numărul elevilor ce sau eksaminat au fost 40, la care okazie au cântat și un vers în cinstea D. post. Ilie Gherghel administratorul ținutului Botoșeni și inspektor șkoalei publice din acel ținut. Al Domniei voastre reverent serv.

T. T.

ÎMPREGIURĂRILE.

Împregiurările sunt instrumentul isbindelor, apropiat bărbatilor de spirrit și skesa proștilor.

Bărbatul mare pune mâna pe elle, bărbatul dibaci profită, iar cei de rând se lasă mai tot d'anna a se țări de elle.

Să nu căuțăm aiurea de cât numai în împregiurări kausa oare-cărora poroace, oare-cărora reputații, oare-cărora isbinde. Revoluțiile produk naufragiuri unde fie-kare s'agață de ce poate și de ce intălneste: unul skarp pe o skădură putredă, altul pe un kofru-fort. Mulți bărbai din cei vitezi au avut momente de frikă; și mulți din cei mișei au avut momente de kuragiu. Kutare se pare viteaz în kapul unui batalion, dar kare ar căuță să se askunze de ar fi singur. De ce astfel? Împregiurările.

Dacă în lokul lui Dariu, Aleksandru ar fi intălnit pe Anibal sau pe Chesar, poate că n'ar fi fost viktorios.

Ku mult înainte lui Galileu, oare-cine presupusesse mișkarea pământului în pregiurul soarelui; dar, persekutat de inkuisiție, el fu dator acestei împregiurări opoarea de a trece de autorul acestei deskoperiri.

Ce de învățați, ce de militari, ce de artiști, și ce de bărbai de un foarte înalt merrit au murit fără a lăsa numele lor posterității, kare le-ar fi priimit ku rekanoștință; dar vezi-că, au fost mai puțin fa-

vorisați de împregiurări decât kallul lui Aleksandru, kallul lui Kaligula, pitikul regelui Poloniei și porkul lui Epikur!

Mișkarea portului Brăila.

Dela 19 și pînă la 30 alle trekutului Noemvrie, au sosit în portul Brăilei 27 bucăți korabii sub deosebite bandiere și anume:

8. Subt bandieră rusăskă, din kare 5 inkăkate ku 295 butoaie zahar, 51 duzine skaune de paie, 340 tulumuri untdelemn, 28 butoaie anason, 1640 bucăți și 126 kantare fer, 20 kase oțel, 1579 kutii și 313 butoaie stafide și smokine, 25 butoaie smokine, 27 legături piei, 5 butoaie mișdale, 4 teankuri tutun, 10 butoaie rum, 9 topuri rânze, 70 kutii halva, 20 butoaie stafide, 21 butoaie măsline și 80 butoaie lămii.

6. Subt bandieră turcăskă, deșarte.

1. Subt bandieră englezăskă inkăkate ku 231 baloturi manufaktură și 40 tone late fer.

8. Subt bandieră elinăskă, din kare 3 inkăkate ku 26 butoaie zahar, 36 butoaie rom, 6 butoaie ku deosebite obiekte, 4 bale manufaktură, 120 tulumuri untdelemn, 13 idekuri idem, 23 bale piei, 410 butoaie stafide și smokine, 70 butoaie preatră akă, 2000 kutii stafide și smokine.

1. Subt bandieră sardă deșartă.

2. Subt bandieră românskă, deșarte.

1. Subt bandieră samăntekă inkăkate ku 223 kutii 86 butoaie stafide, o kă rahaturi, 39 kase tinikelle, 8 butoaie ku deosebite obiekte, 21 butoaie lămii.

Vineri, a 6 alle kurgătorului Dekemvrie, s'au urmat la produk și vite în oborul turgului d'afară preajurile însemnate i anum :

Grâul de mîna 2-lea kila lei 72.

Orzul kila lei 36 și 37, adus de orzari.

Ovîsul asenenea.

Fâna de mîna a 2-a, suta okă lei 28 și 29.

Mălăiul sua okă lei 16; parale 20, iar ku okaoa parale 6. 1/2.

Pîrekece de boi mîna 1-iu, lei 410 și 420.

Idem. de mîna a doa lei 250 și 260.

Idem, de mîna a treia lei 160 și 170.

O vakă ku vițellul ei — 105 și 110.

Idem, steargă — 70 și 80.